

Tweede Kamer
Leden vaste Kamercommissie OCW
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Henrica van Erpweg 2

3732 BG De Bilt

Postbus 196

3730 AD De Bilt

De Bilt, 22 oktober 2009

Ons kenmerk:
JZIJ/IRI/124187/2009

Doorkiesnummer: 030 - 221 98 24

Onderwerp: AO hoger onderwijs dd 29 okt 2009

Uw brief van:

T: 030 - 221 98 11

F: 030 - 220 25 06

E: info@mboraad.nl

www.mboraad.nl

Geachte commissieleden,

U spreekt op 29 oktober tijdens het Algemeen Overleg over het hoger onderwijs onder meer over de beleidsreactie van minister Plasterk op de tussenevaluatie van de monitor van de pilots voor de Associate degree. In zijn beleidsreactie schrijft de minister over de positie van de Ad en zijn plannen met betrekking tot de pilots. De MBO Raad vindt het opvallend dat Nederland bij de positionering afwijkt van andere landen en vindt dat de gemaakte keuzes belemmerend zijn voor het succes van de Ad. Daarnaast vindt de MBO Raad er meer ruimte voor gelijkwaardige samenwerking bij de Ad-pilots op mbo-locatie gecreëerd moet worden om deze pilots tot een echt succes te kunnen maken.

Vergelijking met andere landen

In Nederland is gekozen voor een Associate degree 'within the bachelor'. Daarnaast is ervoor gekozen dat alleen de hogescholen de Ad mogen aanbieden. Hiermee wijkt Nederland af van de keuzes die andere landen hebben gemaakt ten aanzien van de bachelor. De meeste landen hanteren het principe 'linked to the bachelor'. Daarnaast wordt de Associate degree aangeboden door instellingen die vergelijkbaar zijn met onze Nederlandse mbo-instellingen, zoals bijvoorbeeld de Community Colleges in de Verenigde Staten. De MBO Raad is niet van mening dat Nederland geen andere keuzes kan maken dan gebruikelijk in andere landen maar de gemaakte keuzes leiden volgens de MBO Raad wel tot belemmeringen voor een optimaal succes van de Ad.

Within of linked to the bachelor

Zoals de minister aangeeft in zijn brief, is de MBO Raad van mening dat er door de keuze voor 'within the bachelor' een spanning kan ontstaan tussen het civiel effect van de Ad op de arbeidsmarkt en de doorstroom naar de bachelor waarbij de student 120 etcs aan vrijstellingen krijgt. Deze spanning

ontstaat wanneer bij een Ad-programma opleidingsonderdelen toegevoegd moeten worden om het civiel effect te kunnen garanderen en deze onderdelen niet direct gerelateerd zijn aan de bachelor en bij doorstroom dus geen vrijstelling opleveren. Instellingen moeten dan een keuze maken tussen het civiel effect en de doorstroom.

Voor de MBO Raad staat het civiel effect voorop. Een nieuwe graad in het onderwijsstelsel heeft alleen waarde als het bijbehorende getuigschrift ook echt andere en aanvullende kansen biedt op de arbeidsmarkt dan de bestaande getuigschriften en diploma's. Uiteraard moet daarbij een soepele doorstroom naar de bachelor gegarandeerd worden. Het principe 'linked to the bachelor', waar de meeste andere landen met een Ad voor hebben gekozen, past daar uitstekend bij. Het civiel effect heeft de hoogste prioriteit terwijl een soepele doorstroom met vrijstellingen gegarandeerd is. Het aantal vrijstellingen dat een Ad-student krijgt bij doorstroom is zo groot mogelijk maar wordt bepaald door de inhoud van het Ad-programma en de inhoud van het bachelor-programma.

De MBO Raad heeft begrip voor de keuze van de minister om de regels voor de pilots tussentijds niet aan te passen. Omdat de minister aangeeft het principe 'within the bachelor' te willen heroverwegen wanneer de eindevaluatie daar aanleiding toe geeft, verwacht de MBO Raad dat de minister de monitor die de basis is voor de eindevaluatie zo aanscherpt, dat eventuele knelpunten en oplossingen goed zichtbaar worden.

Experimenteerruimte voor Ad-pilots op mbo-locatie

De MBO Raad is blij dat de in de strategische agenda BVE 2008-2011 aangekondigde pilots in het mbo eindelijk in zicht zijn. Juist de mbo-instellingen kunnen een cruciale bijdrage leveren aan het succes van de Ad. Eén van de belangrijkste doelgroepen voor de Ad zijn tenslotte de mbo 4-gediplomeerden die doorstroom naar een hogeschool of bachelor-opleiding een te grote stap vinden. De mbo-instellingen kennen deze studenten als geen ander. Juist zij kunnen de aantrekkingskracht en de laagdrempeligheid vergroten door een passend onderwijsaanbod en een bekende en goed bereikbare omgeving. Uiteraard altijd in samenwerking met en onder licentie van de hogeschool.

De MBO Raad is dan ook teleurgesteld over de randvoorwaarden waaronder de Ad-pilots op mbo-locatie gestart mogen worden. De minister geeft in zijn brief aan dat de mbo-instellingen en hogescholen vanuit een zo gelijkwaardig mogelijke rol samenwerken. Bij de wijze waarop de minister de pilots wil inrichten is er geen sprake van gelijkwaardigheid. De hogescholen blijven integraal verantwoordelijk voor de inrichting, uitvoering en accreditatie van de pilots en ontvangen per definitie de bekostiging. Daardoor blijven de mbo-instellingen wat betreft de samenwerking met betrekking tot de Associate degree, afhankelijk van de goede wil van de hogescholen. Dit soort scheve verhoudingen zorgen doorgaans niet voor succesvolle en efficiënte

samenwerking en maakt het succes van de Ad kwetsbaar. Als de minister echt wil dat deze Ad-pilots als een vliegwiel dienen voor de samenwerking tussen het mbo en hbo, dan zal hij de mbo-instellingen en hogescholen een daadwerkelijk gelijkwaardige positie in de samenwerking moeten geven.

Voor een gelijkwaardige samenwerking is ruimte nodig. Ruimte waarbij niet alle verantwoordelijkheid, zoals nu het geval is, op voorhand bij één samenwerkingspartner wordt neergelegd. Voor het succes van de Associate degree pilots op mbo-locatie vindt de MBO Raad het noodzakelijk dat hogescholen en mbo-instellingen zélf kunnen bepalen hoe zij samen de verantwoordelijkheid nemen en welke wijze van samenwerken daar het best bij past. Een dergelijke gelijkwaardigheid in samenwerking heeft zijn effect bewezen bij de experimenten waarbij opleidingen op mbo niveau 1 door vmbo-scholen aangeboden konden worden. Deze gelijkwaardige samenwerking is ook de basis voor de experimenten vmbo-mbo2.

Dezelfde ruimte kan bij de Ad-pilots op mbo-locatie ook gecreëerd worden. Bijvoorbeeld aan de hand van artikel 1.7a uit het wetsvoorstel 'Versterking Besturing' waarvan de minister op dit moment alleen in bijzondere gevallen gebruik wil maken. Het voorstel van de MBO Raad is dan ook dat de minister de pilots op mbo-locatie anders organiseert en in overleg met de MBO Raad en de HBO-raad de benodigde experimenteeruimte creëert.

Met vriendelijke groet,

J.P.C.M. van Zijl,
voorzitter

